

سلسله مباحث تبیین نظریات اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی

شورای راهبردی الگوی پیشرفت اسلامی

الگوی بهبود مستمر فضای حاکم بر نهادهای متکفل تربیت

جزوه‌ی تبیین پایه‌ی تصمیم

جزوه‌ی تبیین تصویر تصمیم

جزوه‌ی تبیین نتیجه‌ی تصمیم

ویژه‌ی پیوسته‌های

برنامه‌ی ششم

تحلیل چگونگی تخریب نهاد خانواده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الگوی بهبود مستمر فضای حاکم بر نهادهای متکفل تربیت

عنوان و پدیدآورنده: الگوی بهبود مستمر فضای حاکم بر نهادهای متکفل

تربیت/محمدرسول علی بابایی

موضوع: تحلیل چگونگی تخریب نهاد خانواده بر اساس مفاهیم اولین

نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی

توضیح اثر: متن ارائه بحث دبیر شورای راهبردی الگوی پیشرفت

اسلامی در کارگروه تربیت

تاریخ انتشار: اردیبهشت ۱۳۹۳

طراحی جلد و صفحه: بهنام نوذری

آدرس پایگاه اینترنتی

فهرست مطالب

۱. بررسی مصداقی نگرش های ضد تربیتی موجود در جامعه؛ نقطه آغاز بحث از تربیت در نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی ..... Error! Bookmark not defined.
۲. شناسایی و اصلاح نگرش های ضد خانواده، به عنوان اصلی ترین نهاد متکفل تربیت در جامعه؛ عامل اصلی تحقق تربیت اسلامی ۱۱
۳. تبیین اهمیت عوامل بیرونی موثر بر یک مجموعه به وسیله مثال «طرح بهبود مستمر فضای کسب و کار» ۱۴
۴. طرح ایده «بهبود مستمر فضای حاکم بر مسئله تربیت» به وسیله شورای راهبردی، راهکاری برای مدیریت عوامل بیرونی موثر بر تربیت ۱۶
۵. شناسایی بافت نگرش های بیرونی موثر بر نهاد خانواده لازمه کاهش فشارهای وارد بر این نهاد ۲۳
۶. تضعیف خانواده به عنوان مهمترین نهاد متکفل تربیت در جامعه به وسیله الگوی توسعه غربی؛ نتیجه بدست آمده از بررسی نگرش های بیرونی ضد تربیت ۲۶
۷. بیان نکات تکمیلی پیرامون چگونگی ایجاد حرکت به سمت الگوی پیشرفت اسلامی بر اساس اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی ۳۰

۱. بررسی مصداقی نگرش های ضد تربیتی موجود در جامعه؛ نقطه آغاز بحث از تربیت در نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی

غرض در نوشته حاضر، تبیین سطح کلان دیدگاه اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی^۱ به مسئله مهم تربیت است. این نقشه راه، نقطه آغاز تحقق تربیت اسلامی در جامعه را نقد نگرش^۲ های ضد تربیتی موجود در جامعه می‌داند. لذا زاویه نگاه نقشه راه به موضوع تربیت اسلامی و خانواده به عنوان مهم ترین نهاد متکفل تربیت، اینچنین است که اولاً به تبیین کثرات مسئله تربیت پرداخته نشود؛ و یا به عبارت بهتر برای مسئله تربیت نقشه راه تدوین نمی‌شود. ثانیاً به تحلیل علمی مسئله تربیت و ثالثاً به مدل تنظیم یا مبانی حاکم بر مسئله تربیت نیز پرداخته نمی‌شود. بلکه آفت ها و یا به تعبیر نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی؛ نگرش هایی که ضد نهادهای ایجاد تربیت هستند، مورد بررسی قرار می‌گیرند. در نقشه راه، بحث از تربیت به شکل مصداقی و

^۱ اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی، سندی علمی و کاربردی است که به منظور مدیریت تحولات برای تولید، تفاهم و تحقق الگوی اسلامی پیشرفت تدوین شده است. در حال حاضر پیش نویس چهاردهم آن که در بهمن ماه سال ۱۳۹۰ تدوین شده است در دسترس نخبگان می باشد.

^۲ اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی عامل اصلی تصمیم گیری افراد را که تصرف در آنها در حوزه اختیارات غیر معصومین است، نگرش می‌داند. و معتقد است برای تغییر در تصمیم گیری افراد باید نظام نگرش های موثر بر تصمیم گیری افراد را تغییر داد. در واقع ایده محوری این نقشه راه یعنی پردازش موضوعات جهت ساز راهی برای تصرف در نگرش ها می‌باشد.

از نگرش های موجود در جامعه (بخش تقنین، اجراء، نظارت و...) آغاز می-شود. این نوع از بررسی منجر به نمایان شدن نگرش های ضد تربیت میشود. بنابراین نقطه ی آغازین بحث بررسی نگرش ها می باشد.

۱/۱. عدم گرفتاری در مباحث نظری و از دست ندادن مدیریت تحولات جامعه، از جمله مزایای پیشنهاد نقشه راه برای پرداختن به مسئله تربیت

از جمله فواید نقطه آغازین اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی برای تحقق تربیت اسلامی، عدم گرفتار شدن در پیچ و خم های مباحث نظری است. با توجه به این نقطه آغاز، افراد مختلف با هر تحلیل، مبانی نظری و یا مدل تنظیم نسبت به مسئله تربیت، با نگرش هایی که امروز وجود دارد مواجه می شوند. فرض بفرمایید نگاه صدرائی، نگاه فقهی و نگاه متأثر از غرب هر کدام نگاهی خاص ارائه می دهند. اگر برای به چالش کشیدن این تحلیل ها، بحث از مبانی آغاز شود؛ مدیریت تحولات^۳ از دست میرود و گفت و گوها به یک بحث علمی تبدیل میشود. اما با توجه به نقطه شروع نقشه راه، نگاه های مختلف با هر مبانی نظری باید بتوانند از آسیب های موجود تحلیل و راه

^۳ تحول، سنت الهی است در زندگی بشر. با او سینه به سینه نباید شد؛ از او استقبال باید کرد. باید تحول را مدیریت کرد، تا به پیشرفت بینجامد.

حل کارآمد ارائه دهند. در این صورت ضمن بررسی عمق اندیشه ها، مدیریت تحولات جامعه نیز رها نخواهد شد.

۲. شناسایی و اصلاح نگرش های ضد خانواده، به عنوان اصلی ترین نهاد متکفل تربیت در جامعه؛ عامل اصلی تحقق تربیت اسلامی

به اعتقاد اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی اصلی ترین نهاد متکفل تربیت نهاد خانواده است^۴. به عبارت دیگر اگر خانواده وجود نداشته باشد، تربیت اسلامی به شکل کامل محقق نخواهد شد. بنابر این برای تحقق تربیت اسلامی باید نگرش های ضد خانواده شناسایی و اصلاح شود. چرا که هر مدل ضد خانواده، ضد تربیت اسلامی است.

^۴ همچنان که بدن انسان از سلولها تشکیل شده که نابودی و فساد و بیماری سلولها بطور قهری و طبیعی، معنایش بیماری بدن است و اگر توسعه پیدا کند به جاهای خطرناکی برای کل بدن انسان منتهی می شود، همین طور جامعه هم از سلولهایی تشکیل شده، که این سلولها خانواده اند. هر خانواده ای یکی از سلولهای پیکرهی اجتماع و بدنه ای اجتماع است. وقتی اینها سالم بودند، وقتی اینها رفتار درست داشتند، بدنه ای جامعه، یعنی آن پیکره ای جامعه سالم خواهد بود. امام خامنه ای در خطبه ای عقد مورخه ی ۱۳۸۱/۳/۸

جامعه ای بی خانواده جامعه ای آشفته ای است، جامعه ای نامطمئن است. جامعه ای است که در آن مورث فرهنگ و فکری و عقاید نسلها به یکدیگر آسان منتقل نمی شود. جامعه ای که در آن تربیت انسان به راحتی و روانی صورت نمی گیرد. اگر جامعه ای خانواده نداشته باشد یا خانواده در آن متزلزل باشد. انسان در بهترین پرورشگاه های خود پرورش پیدا نخواهد کرد. امام خامنه ای خطبه ای عقد مورخه ی ۱۳۷۷/۱۰/۲۹

۲/۱. تبیین عوامل موثر بر نهاد خانواده، لازمه شناسایی نگرش های ضد تربیت

برای تبیین دقیق تر مسئله، لازم است به این نکته توجه شود که چه عواملی بر مهم ترین نهاد تربیتی یعنی خانواده موثر هستند. عوامل موثر بر خانواده در دو دسته کلی طبقه بندی می شوند. دسته اول از عوامل موثر بر نهاد خانواده عوامل درونی و دسته دوم عوامل بیرونی می باشد.

۲/۱/۱. تعریف عوامل درونی موثر بر تربیت، به عوامل در اختیار اعضاء خانواده

از جمله عوامل درونی موثر بر نهاد خانواده روابط پدر و مادر با یکدیگر، رعایت حقوق فرزندان به وسیله والدین و ... می باشد. بنابر این عوامل درونی، عواملی هستند که در اختیار اعضاء خانواده می باشند.^۵

۲/۱/۲. عدم تحقق کامل تربیت اسلامی، نتیجه عدم توجه به عوامل خارج از حوزه

اختیارات درونی خانواده موسوم به نگرش های ضد تربیت

اما عوامل دیگری نیز وجود دارد که ضمن تاثیر بر مسئله تربیت در حوزه اختیار پدر و مادر نیستند. به عبارت دیگر نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی معتقد است برای حل مسئله تربیت باید فضای حاکم^۶ بر نهاد خانواده مستمرا

^۵ لازم به ذکر است که در حال حاضر عمده مباحث تربیت و خانواده که توسط کارشناسان محترم در رسانه ها و یا در منابر مطرح می شود ناظر به عوامل درونی است، به عبارت دیگر به شکل تعجب آوری از عوامل بیرونی موثر بر نهاد خانواده که به اعتراف کارشناسان تاثیر بسیار زیادی بر مسئله تربیت دارد، غفلت شده است.

^۶ فضای حاکم بر یک مسئله در واقع مجموعه عوامل بیرونی موثر بر آن مسئله است. البته این اصطلاح بیشتر در حوزه اقتصاد استعمال شده است؛ که در ادامه بیان خواهد شد.

بهبود یابد. و اگر بدون توجه به فضای حاکم بر مسئله تربیت و صرفاً ناظر به عوامل درونی تربیت برنامه ریزی شود؛ عوامل بیرونی موثر بر تربیت و یا به عبارت نقشه راه؛ نگرش های ضد تربیت، مانع تحقق کامل تربیت اسلامی در خانواده می شوند. بنابر بیان تمثیلی که مطرح خواهد شد، مختصات الگوی پیشنهادی نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی در مسئله تربیت این گونه است که مهمترین عوامل تربیت، عوامل بیرونی تربیت است که باید اصلاح شود.

۲/۱/۲/۱. نظام آموزشی کشور، از جمله عوامل بیرونی موثر بر تربیت

به عنوان مثال یکی از عوامل بیرونی موثر بر تربیت، نظام آموزش کشور است.^۷ چرا که هر پسر و دختری که تشکیل خانواده می دهند، مدت ها در این نظام آموزشی تحصیل کرده است. و اگر این نظام آموزشی، آموزش های متناسب با نهاد خانواده را به دانش آموزان منتقل نکند، این افراد در زندگی مشترک دچار مشکل می شوند؛ در حالی که مقصر ایشان و یا والدین نبوده اند. بلکه ریشه این مشکل، نگرش خاصی^۸ است که بر نظام آموزشی حاکم بوده است.

^۷ از جمله عوامل بیرونی موثر بر تربیت می توان نظام تولید و نظام مصرف را نیز نام برد که در نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی به چگونگی تاثیر پذیری خانواده پرداخته شده است. البته اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی، چگونگی کنترل این آثار مخرب را نیز مورد بررسی قرار داده است.

^۸ نگرش خاص حاکم بر نظام آموزش و پرورش متأثر از غرب، همان آموزش دانش آموزان برای پشتیبانی بخش خدمات و تولید است. این نگرش است که در حال حاضر مانع آماده سازی دانش آموزان برای نقش های

۳. تبیین اهمیت عوامل بیرونی موثر بر یک مجموعه به وسیله مثال «طرح بهبود مستمر فضای کسب و کار»

برای تبیین دقیق تر و محسوس تر این نکته بسیار مهم که عوامل بیرونی موثرتر از عوامل درونی هستند^۹، مثالی از حوزه اقتصاد با عنوان «بهبود مستمر فضای کسب و کار»^{۱۰} طرح میشود.

۳/۱. وجود دو دسته عوامل برای بهبود وضعیت تولید در جامعه

همان طور که در مسئله تربیت بیان شد؛ در یک نگاه کلان برای بهبود وضعیت تولید در جامعه، دو دسته عوامل (درونی و بیرونی) وجود دارد.

۳/۱/۱. تعریف عوامل درونی موثر بر بهبود تولید به عوامل در حوزه اختیار کار فرما

دسته اول از عوامل موثر بر بهبود تولید، عوامل درونی هر بخش می باشد. به عنوان مثال میزان مهارت کارگر، دانش تکنیسین، سرمایه در گردش بنگاه،

خانوادگی در آینده است. به عنوان مثال یکی از وزرای این نهاد مهم فرموده بودند: ما باید در مدارس خلاقیت دانش آموزان را بیش از پیش پرورش دهیم. این نگرش نشان میدهد که مسئولین این نهاد به دنبال تربیت نیروی توانمند برای تولید و خدمات هستند.

^۹ ممکن است عده ای پیرامون اولویت و سهم تاثیر بیشتر عوامل بیرونی اختلاف نظری داشته باشند، اما نکته اساسی که غالباً غفلت شده است، اصل وجود چنین تاثیری می باشد. چرا که هم در نوع برنامه ریزی ها و هم در نوع مطالبات مردمی شاهد توجه به این قسم از عوامل موثر در خانواده نیستیم.

^{۱۰} طرح بهبود مستمر محیط کسب و کار در تاریخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۶ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و پس از تایید شورای محترم نگهبان به دولت ابلاغ گردید.

تصمیمات مهم و راهبردی مدیر و .... از جمله آن عوامل درونی است. و اگر این عوامل مدیریت شود، در آن بنگاه وضعیت تولید بهتر خواهد داشت.

۳/۱/۲. تعریف عوامل بیرونی موثر بر تولید به عوامل خارج از حوزه اختیار کارفرما

اما نکته مهم و قابل توجه آن است که همه ی عوامل موثر بر تولید از سنخ عوامل درونی نیستند. به عبارت دیگر گاهی عواملی بر تولید موثر است که مدیریت آن در اختیار کارفرما نمی باشد.

به عنوان مثال نظام حمل و نقل و یا نظام حقوقی و اداری یک جامعه، از جمله عوامل خارج از اختیار کارفرما اما موثر بر روند بهبود تولید است. لذا می توان عوامل بیرونی موثر بر تولید را به عوامل خارج از اختیار کارفرما تعریف کرد.

۳/۲. طرح ایده «بهبود مستمر فضای کسب و کار» راهکاری برای مدیریت عوامل بیرونی موثر بر تولید به وسیله کارشناسان اقتصادی

با توجه به مثالهایی که بیان شد، کارشناسان مسائل اقتصادی برای مدیریت عوامل بیرونی موثر بر فضای اقتصادی، ایده ی «بهبود مستمر فضای کسب و کار» را پیشنهاد داده اند.

۴. طرح ایده « بهبود مستمر فضای حاکم بر مسئله تربیت » به وسیله شورای راهبردی، راهکاری برای مدیریت عوامل بیرونی موثر بر تربیت

پس از تبیین تمثیلی اهمیت و اولویت مدیریت عوامل بیرونی؛ شورای راهبردی الگوی پیشرفت اسلامی، در نقشه راه خود مشابه طرح بهبود فضای کسب و کار را در مسئله تربیت مطرح کرده است.^{۱۱}

۴/۱. طرح «بهبود مستمر فضای حاکم بر مسئله تربیت» به عنوان پیشنهاد نقشه راه؛ حاصل توجه به نارسایی های طرح های درونی

اما قبل از تبیین اجمالی پیشنهاد نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی، لازم است نکته ای مورد تاکید واقع شود. در صورت پذیرش مباحث گذشته، باید دانست که اگر برنامه ریزی ها به صورت بخشی و یا ارائه الگوهای تربیتی صرفا ناظر به عواملی درونی باشد، به دلیل سهم تاثیر بیشتر عوامل بیرونی و توان خنثی سازی تاثیرات عوامل درونی، در نهایت آن تدابیر به تحقق تربیت اسلامی منجر نخواهد شد. بنابر این الگوی تربیتی مورد نظر نقشه راه «بهبود مستمر فضای حاکم بر تربیت» نام دارد.

^{۱۱} اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی، در مواردی مانند این طرح فهرست مقارن ارائه میکند. از جمله خواص این روش، تفاهم سریع تر است.

۴/۱/۱. بررسی دو نمونه از تأثیرات عوامل بیرونی بر نهاد تربیتی خانواده به منظور تبیین نارسایی الگوهای صرفاً ناظر به عوامل درونی

برای تبیین دقیق تر نارسایی الگوهای صرفاً درونی و یا بخشی، نمونه ای از نگرش اجرائی-اقتصادی و قضائی مغایر با نهاد خانواده مورد بررسی قرار میگیرد.

۴/۱/۱/۱. بررسی نگرش «صنعتی سازی تولید» به عنوان نمونه ای از نگرش های بیرونی ضد تربیت

از جمله لوازم ایجاد توسعه اقتصادی در کشور، مسئله تغییر فرآیند تولید سنتی به تولید صنعتی و یا به عبارت دیگر صنعتی سازی تولید^{۱۲} است. این تغییر دارای مزایایی - که کارشناسان اقتصاد پیرامون آن مفصل بحث کرده اند- و لوازمی - که در این نوشته پیرامون آن صحبت میشود- است.

^{۱۲} «پایین بودن تولید سرانه و عدم توزیع عادلانه آن، به عنوان دو عامل اصلی فقر در تمام مطالعات کلان اقتصادی است. و تولید با ابزارهای ما قبل دوران انقلاب صنعتی عامل اصلی پایین بودن تولید در کشورهای جهان سوم می باشد».

برگرفته از: عظیمی، حسین (۱۳۷۱): مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصاد ایران

۴/۱/۱/۱/۱. آموزش بلند مدت قبل از اشتغال به علت فنی تر شدن مشاغل، از جمله

لوازم تولید صنعتی

از جمله لوازم تولید صنعتی، آموزش بلند مدت و پیش از کار است؛ چرا که آموزش در تولید صنعتی از پیچیدگی‌هایی برخوردار است. مضافاً بر آنکه آموزش در تولید سنتی ضمن کار صورت می‌گرفت؛ بر خلاف تولید صنعتی که آموزش پیش از کار است. به عنوان مثال؛ در تولید سنتی فرد در کنار آهنگر مشغول به کار و آموزش می‌شد^{۱۳}، اما فردی که باید در فرآیند تولید صنعتی در ذوب آهن کار کند، نیازمند آموزش‌های بسیاری است که باید قبل از اشتغال آن‌ها را گذرانده باشد. حال با توجه به یکی از لوازم تولید صنعتی، یعنی آموزش قبل از اشتغال، مسئله تربیت مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۴/۱/۱/۱/۲. اشغال بهترین سن تربیت به وسیله آموزش‌های متناسب با بخش خدمات و

تولید، عامل اصلی عدم آموزش مسائل ضروری و مورد نیاز در دوره تربیت

به اجمال می‌توان گفت: اگر آموزش بلند مدت و پیش از کار اصل شود، سن تربیت افراد اشغال می‌شود. به عبارت دیگر آموزش‌های لازم برای اشتغال در

^{۱۳} مهم‌ترین شاهد مثال برای مباحث مطرح شده توجه به گذشته تولید و خدمات در دوره قبل از انقلاب صنعتی می‌باشد. لازم به ذکر است که در مسائل متعدد نگرش‌هایی منشا و ریشه تصمیماتی بودند که لوازمی را به همراه داشتند؛ و در نهایت منجر به آسیب‌هایی شدند که جبران آن نیازمند عوامل متعدد می‌باشد. مانند پیچیده شدن فرآیند تولید که طولانی شدن آموزش را به دنبال داشت و منجر به آموزش قبل از کار و در نهایت اشغال سن تربیت شد.

تولید صنعتی به علت بلند مدت بودن، بهترین سن تربیت را اشغال خواهند کرد. بنابر این به علت محدودیت زمان و شرایط افراد، هرگاه افراد به آموزش متناسب با بخش تولید و یا خدمات مشغول می‌شوند، عملاً موقعیت برای پرداختن به مسائل مورد نیاز و ضروری حیطه تربیت از دست می‌رود.

۴/۱/۱/۱/۲/۱. عدم آشنایی با بایسته های زندگی مشترک، اصلی ترین علت وجود

مشکلات عدیده در خانواده های امروزی

به عنوان مثال، از آسیب شناسی های مراکز مشاوره بدست می آید که در آغاز زندگی مشترک اصطکاک هایی وجود دارد؛ و منشا اصلی آن عدم آشنایی زوجین با لوازم و بایسته های زندگی مشترک است. چرا که غالب وقت ایشان صرف آموختن لوازم مورد نیاز بخش های مرتبط با تولید صنعتی شده است.

حال در چنین شرایطی پدر و مادر به عنوان متغیرهای اصلی نهاد تربیتی خانواده در زندگی دچار اصطکاک هستند، و فرزند آن خانواده با شدت بیشتر مبتلا به اختلالات تربیتی میشود.

۴/۱/۱/۲. بررسی اجمالی آثار تربیتی پدیده زندان به عنوان نمونه ای از نگرش های قضائی مغایر با نهاد خانواده

مضافاً بر نگرش اقتصادی «صنعتی سازی تولید» میتوان اثر پدیده زندان را نیز بر مسئله تربیت به عنوان یک پدیده ی قضائی مغایر با نهاد خانواده بررسی کرد.

۴/۱/۱/۲/۱. ایجاد آموزشگاه های جرم به وسیله زندان ها در صورت عدم نگاه حداقلی به این پدیده قضائی

اگر نسبت به زندان نگرش حداقلی وجود نداشته باشد، زندان ها به آموزشگاه جرم مبدل می شوند. چرا که به دلیل ملاحظات اخلاقی و انسانی نمیتوان برای همه ی جرائم زندان انفرادی تجویز کرد؛ و زندان عمومی نیز موجب انتقال تجارب می شود.

۴/۱/۱/۲/۲. لزوم طرح مجازات های جایگزین با توجه به آثار سوء تربیتی موجود در توسعه مجازات زندان

لذا باید با توجه به بعض از ادله در بخشی کمی از مجازات ها زندان تجویز شود؛ و مجازات های جایگزین طرح شود.

۴/۱/۲. کم‌نمر بودن طرح‌های پیشنهادی ناظر به عوامل درونی تربیت

حاصل آنچه بیان شد این است که فضایی بیرون از نهادهای تربیتی وجود دارد، که بر آن نهادها تاثیرگذار است. در این صورت اگر فرد و یا نهادی قصد داشته باشد؛ مدلی برای تحقق تربیت ارائه بدهد، باید طرحی ناظر به هر دو عامل ارائه دهد. چرا که اگر آن طرح متمرکز بر نهادهای درونی باشد؛ حداقل نتیجه حاصله تعارض میان این عوامل است.

۴/۲. مدیریت عوامل بیرونی موثر بر تربیت، محور اصلی طرح «بهبود مستمر فضای حاکم بر مسئله تربیت»

۴/۲/۱. در نظر گرفتن فضای حاکم بر مسئله تربیت، حاصل توجه به تاثیرات بخش‌های مختلف جامعه بر این مسئله

نکته قابل توجه این است که در نگاه اول الگوهایی که در بخش‌های مختلف جامعه-از جمله اقتصاد، سیاست و...- بکارگرفته میشوند؛ صرفاً تحلیل حوزه اقتصاد و یا مسئله هنر را انجام میدهد؛ اما با نگاهی دقیق‌تر مشخص میشود که ممکن است، این الگوها در اصل مربوط به حوزه خاصی می‌باشند ولی بر حوزه تربیت نیز موثر هستند.

۴/۲/۱/۱. عدم بررسی نگرش های موثر بر مسئله تربیت و البته پنهان در دیگر عرصه ها، عامل عدم اثر بخشی فعالیت های اثباتی در حوزه تربیت

به عبارت دیگر نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی معتقد است، مجموعه نگرش های پنهانی وجود دارد که بر مسئله تربیت اثر سوء دارند؛ و این نگرش ها به علت نقد و بررسی نشدن، همچنان اثر ضد تربیتی خودشان را دارند. در این شرایط اگر چه برنامه های اثباتی برای مسئله تربیت اجراء شود، اما با توجه به نگرش های پنهان موثر بر تربیت ثمرات واضح فعالیت های اثباتی دیده نخواهد شد^{۱۴}.

۴/۲/۲. اولویت مدیریت فضای حاکم بر تربیت، اعتقاد نقشه راه در مسئله تحقق تربیت اسلامی

با توجه به نمونه هایی که از عوامل بیرونی طرح گردید؛ این سؤال مطرح میشود که آیا کارشناسان و فعالان عرصه تربیت، می توانند بدون اصلاح این نگرش ها و یا مدیریت فضای حاکم بر مسئله تربیت، تربیت اسلامی را محقق کنند؟ نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی، قاطعانه به این سؤال جواب منفی می دهد، و معتقد است؛ اگر آن فضای حاکم (مجموعه عوامل بیرونی موثر

^{۱۴} همان طور که پس از انقلاب مبارک اسلامی، فعالیت های گوناگون در مساجد، پایگاه ها و کانون ها با زحمات بسیاری انجام شده است، اما همچنان شاهد عدم بازدهی مناسب آن فعالیت ها هستیم.

بر تربیت) مدیریت نشود، تربیت در فضای خرد محقق نخواهد شد^{۱۵}. به عبارت دیگر اولاً باید عوامل موثر بر تربیت را مدیریت کرد، تا در مرحله بعد بتوان درون مسئله تربیت را مدیریت کرد.

۵. شناسایی بافت نگرش های بیرونی موثر بر نهاد خانواده لازمه کاهش فشارهای وارد بر این نهاد

تا کنون فضای کلی بحث تبیین گردید. در ادامه لازم است بافت موضوعات بیرونی موثر بر نهاد خانواده شناسایی شود. به عبارت بهتر هر مقدار که بافت موضوعات شناسایی؛ و نگرش های ضد نهاد خانواده اصلاح شود؛ فشارهای وارد بر نهاد خانواده کاهش می یابد و آنگاه میتوان به عوامل درونی نهاد خانواده پرداخت.

۵/۱. لزوم شناسایی درست و کامل فضای حاکم بر مسئله تربیت برای تحقق کامل تربیت اسلامی در جامعه

اما نکته قابل ذکر این است که برای بهبود مستمر فضای حاکم بر تربیت باید فضای حاکم را شناسایی کرد. چرا که اگر فضای حاکم درست تشخیص داده نشود؛ و یا ناقص شناسایی شود؛ تربیت اسلامی به صورت کامل محقق نخواهد

^{۱۵} در واقع فلسفه تشکیل حکومت اسلامی و تفاوت روش فقهای پرچمدار انقلاب اسلامی با دیگر دیدگاه ها در همین مسئله است. به عبارت دیگر اگر قرار باشد صرفاً به عوامل درونی توجه شود، پس چه تفاوتی میان وظایف حکومت اسلامی با حکومت غیر اسلامی در مسئله بسیار مهم خانواده است؟ و یا وظایف مومنین در زمان در اختیار داشتن حکومت با غیر آن چه تفاوتی دارد؟

شد. به عنوان مثال مسئله اقتصاد مورد توجه است ولی ده ها مسئله دیگر مورد غفلت واقع می شود.

۵/۲. شناسایی بافت موضوعات بیرونی موثر بر نهاد خانواده، وابسته به شناسایی بافت ساختارهای اداره جامعه

لذا برای شناسایی صحیح بافت موضوعات بیرونی موثر بر تربیت، لازم است شناخت صحیحی از بافت ساختارهای اداره کننده جامعه وجود داشته باشد. چرا که عوامل بیرونی، جزئی از ساختارهای اداره کننده جامعه هستند. بنا بر این به صورت منطقی می توان نتیجه گرفت؛ هر عامل بیرونی که بر مسئله تربیت تاثیرگذار است؛ منبعث از بخشی از ساختارهای اداره کننده جامعه است. لذا اگر تقسیمات ساختارهای اداره جامعه شناسایی شود، در واقع تقسیمات کلی بافت های بیرونی موثر بر تربیت بدست آمده است.

۵/۳. شناسایی نظامات سه گانه، نتیجه بررسی های نقشه راه پیرامون ساختارهای اداره جامعه

برای همین منظور اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی نظامات اداره کننده جامعه را در سه بخش طبقه بندی کرده است. نقشه راه معتقد است نظامات اداره کننده جامعه در یک تقسیم کلی به نظامات علمی، نظامات عینی و نظامات ذهنی تقسیم میشوند. و اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی شامل ۸۱ موضوع از نظامات ذهنی اداره کننده جامعه می باشد.

البته باید دانسته شود که نقشه راه، نظامات ذهنی را ریشه مدیریت نظامات عینی و علمی می‌داند.

۵/۳/۱. طراحی ۸۰ موضوع بیرونی و موضوع درونی تربیت با توجه به تبعیت نهادهای متکفل تربیت از نهادهای اداره کننده جامعه

در نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی بیان شده است که فضای حاکم بر نهادهای متکفل تربیت از طراحی های کلان ساختارهای اداره‌ی جامعه تبعیت می‌کنند. لذا در این نقشه راه هشتاد موضوع غیر مرتبط با تربیت و البته موثر بر آن به عنوان فضای حاکم بر تربیت و یک موضوع هم به عنوان مهره درونی تربیت شناسایی شده است.

۵/۴. طبقه بندی نگرش های مغایر با نهاد خانواده در سه سطح تقنینی، اجرائی و قضائی؛ حاصل شناسایی بافت های اداره کننده جامعه

در نقشه راه، بافت موضوعات موثر بر نهاد خانواده در سه دسته کلی -نگرش های تقنینی، اجرایی و قضائی مغایر با نهاد خانواده- طبقه بندی شده است. با توجه به مباحث گذشته واضح میشود که علت تقسیم بندی این چنینی نگرش های مغایر با نهاد خانواده، شناسایی بافت ساختارهای اداره کننده جامعه که در اختیار هستند، می‌باشد. به عبارت دیگر بافت موضوعات موثر بر نهاد خانواده متأثر از بافت فعلی ساختارهای اداره کننده جامعه است.

۵/۴/۱. مطالعه مستمر موضوعات درون هر ساختار ضمن قابلیت شروع بکار کردن، از جمله ویژگی های طرح پیشنهادی نقشه راه

اما نکته قابل توجه آن است که برای شناسایی موضوعات درون هر ساختار از مدل مطالعه مستمر استفاده می‌شود؛ چرا که در ایده اولیه بیان گردید که طرح پیشنهادی، بهبود مستمر فضای حاکم بر نهاد خانواده است؛ در نتیجه با شناسایی تعدادی از موضوعات می‌توان فعالیت را آغاز کرد و به همان میزان فضای حاکم را بهبود بخشید؛ و البته از شناسایی و رصد دیگر موضوعات نیز غافل نبود.

۶. تضعیف خانواده به عنوان مهمترین نهاد متکفل تربیت در جامعه به وسیله الگوی توسعه غربی؛ نتیجه بدست آمده از بررسی نگرش های بیرونی ضد تربیت

نکته‌ی دیگر که باید مورد توجه ویژه قرار گیرد؛ این است که طبق بررسی های صورت گرفته ریشه‌ی نگرش های ضد تربیت، مسئله الگوی اداره جامعه است. حال این سؤال مطرح می‌باشد که این الگو متاثر از چیست؟ پاسخ آن است که این الگو متاثر از توسعه غربی است. به عبارت دیگر الگوی اقتصادی موجود بخشی از الگوی کلان توسعه (Development)^{۱۶} برای اداره جامعه

^{۱۶} واژه "توسعه" (development) از نظر لغوی در زبان انگلیسی، به معنی بسط یافتن، درک کردن، تکامل و پیشرفت است. گرچه این واژه از قرن ۱۴ میلادی برای توضیح برخی پدیده‌های اجتماعی بکار رفته است، لیکن استفاده وسیع از این واژه به عنوان یک چارچوب تحلیلی برای درک پیشرفت جوامع انسانی، به بعد از

است. بنابر این نگرشی که در حوزه اقتصاد-یعنی صنعتی سازی تولید- و یا دیگر حوزه ها ایجاد شده است و اثر تخریبی بر مسئله تربیت دارد؛ حاصل الگوی توسعه غربی می باشد که امروزه در جامعه ی ما بر اساس آن عمل می شود.

۶/۱. شناساندن الگوی اداره جامعه به عنوان ریشه ی اصلی نگرش های ضد جهت، به علت به چالش کشیده شدن توسعه غربی؛ زمینه ساز طرح و تحقق الگوی پیشرفت اسلامی

نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی معتقد است، اگر تعداد معدودی از نگرش های مغایر با نهاد خانواده شناسایی شود و تبیین گردد که ریشه این نگرش ها الگوی اداره جامعه است؛ به تدریج زمینه طرح و تحقق الگوی پیشرفت اسلامی ایجاد می شود. چرا که با معرفی توسعه غربی به عنوان ریشه ی نگرش های ضد نهاد خانواده، این الگو به چالش کشیده می شود.

جنگ جهانی دوم و در دهه های ۱۹۶۰-۱۹۵۰ مربوط می شود. در آن زمان، این واژه مترادف با نوسازی، رشد، صنعتی شدن و برای تعبیرات و اصطلاحات مشابه به کار می رفت.

اصطلاح "توسعه" به معنای بازسازی جامعه بر اساس اندیشه ها و بصیرت های تازه است. این اندیشه ها و بصیرت های تازه در دوران مدرن، شامل سه اندیشه "علم باوری"، "انسان باوری" و "آینده باوری" است. به همین منظور باید برای نیل به توسعه، سه اقدام اساسی درک و هضم اندیشه های جدید، تشریح و تفضیل این اندیشه ها، و ایجاد نهادهای جدید برای تحقق عملی این اندیشه ها صورت پذیرد.

برگرفته از: عظیمی، حسین (۱۳۷۱)؛ مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصاد ایران

با توجه به گستردگی مفهوم توسعه، این مفهوم در شاخه های متعددی تقسیم بندی می شود که شامل توسعه اقتصادی، توسعه سیاسی، توسعه اجتماعی، توسعه فرهنگی و غیره است که مجموع اینها شاخص های یک جامعه توسعه یافته را تشکیل می دهد.

۶/۱/۱. الگوهای توسعه غربی به عنوان مبنای ساختارهای اداره جامعه، ریشه‌ی اصلی عدم تحقق تربیت اسلامی

بنابر این ریشه عدم تحقق تربیت اسلامی در جامعه، عوامل بیرونی و یا فضای حاکم بر تربیت است؛ و فضای حاکم بر مسئله تربیت متأثر از بافت ساختارهای اداره کننده جامعه است. و به دلیل آنکه بافت ساختارهای اداره کننده جامعه متأثر از الگوی اداره جامعه است؛ میتوان ریشه اصلی عدم تحقق تربیت اسلامی در کشور را بهره گیری از الگوهای ضد تربیت (توسعه محور) دانست.

۶/۲. پردازش نگرش های ضد تربیتی منبث از الگوی اداره جامعه در مقابل طرح مباحث غامض تربیتی، پیشنهاد نقشه راه برای هدایت نظامات ذهنی

لذا اولاً باید نگرش های ضد نهاد تربیتی خانواده هدایت شود. و برای این مقصود در مقابل طرح مباحث غامض تربیتی، ایده پردازش نگرش های ضد تربیت مطرح می باشد که مختار اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی است.

۶/۳. چگونگی احیاء نهاد تربیتی خانواده به وسیله الگوی پیشرفت اسلامی به عنوان بحث اثباتی پیرامون مسئله تربیت، مرحله بعد از به چالش کشیدن الگوی غربی اداره جامعه

و ثانیاً باید بحث اثباتی پیرامون تحقق تربیت اسلامی صورت گیرد. به این بیان که طراحی بخش های مختلف جامعه مانند اقتصاد، فرهنگ و... بر محور

لجستیک خانواده صورت گیرد^{۱۷}. لذا تبیین چگونگی احیاء نهاد خانواده به وسیله الگوی پیشرفت اسلامی نیازمند نوشته ای دیگر دارد.

۶/۴. تقدم در اصلاح ساختارهای اداره جامعه سپس تحقق تربیت اسلامی در سطح کلان؛ تفاوت اصلی نگاه نقشه راه به مسئله تربیت با دیگر نگاه ها

در نتیجه نگاه دقیق نقشه راه اینگونه است که اولاً باید حرکت به سمت الگوی پیشرفت اسلامی ایجاد بشود و ثانیاً ثمرات بکارگیری الگوی پیشرفت اسلامی بر مسئله تربیت ظاهر شود. و نه بالعکس. به عبارت دیگر برای تحقق مسئله تربیت اسلامی به شکل کلان، باید ساختارهای اداره جامعه بر اساس جهت حرکت انقلاب اسلامی^{۱۸} تعدیل شود؛ لذا می توان گفت تفاوت نگاه نقشه راه با دیگر نگاه ها در این مسئله است که دیدگاه های دیگر معتقد هستند باید ابتدا ریز الگو ارائه شود؛ اما نقشه راه معتقد است؛ تغییر از ساختارهای کلان آغاز می شود. لذا نقشه راه برای اصلاح تربیت معتقد است باید از بررسی عوارض ضد تربیتی الگوی اداره جامعه آغاز کرد. البته نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی با برنامه های کوتاه مدت و اضطراری مخالفتی ندارد.

^{۱۷} « از آنجا که خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است، همه قوانین و مقررات و برنامه ریزی های مربوط باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی و بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی است.» اصل ۱۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

^{۱۸} جهت حرکت انقلاب اسلامی، اصطلاحی است که نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی در قالب آن نگاه خود را نسبت به انقلاب اسلامی ارائه می دهد، و برای هر اقدامی در راستای خدمت به انقلاب، دانستن آن را ضروری می داند. این اصطلاح شامل سه اصطلاح مبنا، مراحل و موضوعات انتقال می شود.

۷. بیان نکات تکمیلی پیرامون چگونگی ایجاد حرکت به سمت الگوی پیشرفت اسلامی بر اساس اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی

۷/۱. ارائه طرح های شامل پاسخ به نیازهای جامعه با ملاحظه نگرش های تربیتی، راه کنترل آثار تربیتی ساختارهای مدرن

بنابر آنچه تاکنون مطرح گردید، کنترل آثار ضد تربیتی ساختارهای مدرن لازم است. اما به عنوان مثال در مسئله اقتصاد به دلیل نیاز جامعه نمی توان واحدهای اقتصادی را حذف کرد. لذا در چنین شرایطی طرح ارائه شده باید شامل پاسخگویی به آن نیاز جهت ساز همراه با ملاحظه ی نگرش های تربیتی باشد.

۷/۱/۱. طرح بنگاه های وقف محور نمونه ای از پیشنهادات نقشه راه برای کنترل آثار سوء تربیتی تجمیع سرمایه در بخش اقتصاد

به عنوان مثال نقشه‌ی راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی اقتصاد را به گونه ای تحلیل کرده است که نه تنها آثار سوء تربیتی را مدیریت می‌کند، بلکه آثار تربیتی مثبت هم دارد، یعنی به عنوان متغیر مکمل عمل می‌کند. بخلاف تحلیل اقتصادی موجود که به عنوان عامل ضد تربیت عمل می‌کند. به عنوان مثال در طرح بنگاه های وقف محور که در بخش اقتصاد مطرح شده است. تجمیع سرمایه حول بخش وقف اتفاق می افتد.

در حالی که اکنون تجمیع سرمایه حول اصل آهنین منافع شخصی^{۱۹} و یا تحریک حرص صورت میگیرد. بنابر این در طرح بنگاه های وقف محور^{۲۰} به نیاز جامعه یعنی تجمیع سرمایه پاسخ داده شده است. اما برای پاسخ به این نیاز از عملی که آثار سوء تربیتی دارد بهره گرفته نشده است؛ بلکه به وسیله وقف که نوعی ایثار است، اثر تربیتی خاصی به جامعه منتقل شده است.

۷/۲. قابلیت اجراء داشتن پیشنهاد شورای راهبردی به شکل پیوست در برنامه ششم

تا کنون تصویر اجمالی از بحث ارائه گردید. به اعتقاد شورای راهبردی الگوی پیشرفت اسلامی، پیشنهاد ارائه شده در زمان حاضر قابلیت اجراء دارد، و می توان احکام برنامه ششم^{۲۱} را بر اساس آن طراحی کرد. البته لازم به ذکر است که پیشنهادات مورد نظر شورای راهبردی برای برنامه ششم به شکل پیوست می باشند.

^{۱۹} این اصل که سالها مبنای بسیاری از تصمیمات اقتصادی است، بیان می کند که باید تمام تصمیمات حول منفعت شخصی افراد باشد و در غیر این صورت امکان مشارکت مردمی وجود ندارد.

^{۲۰} طرح بنگاه های وقف محور، پیشنهاد نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی برای پاسخ به مطالبه حضرت آیه الله امام خامنه ای در مسئله اقتصاد مقاومتی است. تبیین بیشتر این طرح نیازمند نوشته ای مستقل است.

^{۲۱} برنامه ششم توسعه، برنامه پنج ساله است که باید اردیبهشت ماه ۱۳۹۴ در مجلس شورای اسلامی بررسی و تصویب شود.

۷/۲/۱. عدم تعرض طرح شورای راهبردی به ساختارهای موجود و اکتفا به الصاق**پیوست**

به عبارت دیگر طرح های شورای راهبردی در مدت پنج سال اول به هیچ عنوان متعرض ساختار اداره جامعه نمی شود. بلکه فقط درخواست الصاق پیوست تربیت، پیشگیری و... را به ساختارهای موجود مطرح می کند.

۷/۲/۲. تغییر تدریجی و غیر مستقیم ساختارهای موجود با توجه به نگرش ساز بودن**پیوست های مورد نظر نقشه راه**

البته به علت نگرش ساز بودن پیوست های پیشنهادی و پردازش آن ها، الصاق پیوست ها منجر به اصلاح نگرش در بدنه ساختارها می شود که در نهایت به تغییر ساختارها نیز خواهد انجامید.

۷/۲/۲/۱. متناسب بودن پیشنهاد نقشه راه با ساختار بروکراتیک موجود

لازم به ذکر است که این پیشنهاد با ساختار بروکراتیک موجود سازگارتر است؛ چرا که در حال حاضر اگر یک ابر طرح پیشنهاد بشود، با مقاومت ساختاری مواجه می شود؛ مضافاً بر آنکه به دلیل کمبود کارشناس مسلط بر بحث، عملاً آن ابر طرح آغاز نخواهد شد؛ و لازم است در مرحله پردازش از تعداد محدودی از موضوعات شروع شود.

۷/۳. تربیت مسئله ای در دل مسائل دیگر؛ اعتقاد محوری نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی

لذا می توان اعتقاد محوری نقشه راه در مسئله تربیت را اینگونه مطرح کرد که تربیت یک مساله ای در عرض دیگر مسائل نیست؛ بلکه تربیت یک مساله در بطن بقیه ی مسائل است. به عبارت دیگر میتوان اقتصاد و دیگر عرصه ها را ضد و یا پشتیبان تربیت طراحی کرد. و تفاوت اصلی الگوی پیشرفت اسلامی و توسعه غربی این است که در الگوی پیشرفت اسلامی حوزه های مختلف بر محور پشتیبانی نهاد تربیتی خانواده طراحی می شوند.

پایان

فهرست مطالب

۱. بررسی مصداقی نگرش های ضد تربیتی موجود در جامعه؛ نقطه آغاز بحث از تربیت در نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی ۱۰
- ۱/۱. عدم گرفتاری در مباحث نظری و از دست ندادن مدیریت تحولات جامعه، از جمله مزایای پیشنهاد نقشه راه برای پرداختن به مسئله تربیت ۱۰
۲. شناسایی و اصلاح نگرش های ضد خانواده، به عنوان اصلی ترین نهاد متکفل تربیت در جامعه؛ عامل اصلی تحقق تربیت اسلامی ۱۱
- ۲/۱. تبیین عوامل موثر بر نهاد خانواده، لازمه شناسایی نگرش های ضد تربیت ۱۲
- ۲/۱/۱. تعریف عوامل درونی موثر بر تربیت، به عوامل در اختیار اعضاء خانواده ۱۲
- ۲/۱/۲. عدم تحقق کامل تربیت اسلامی، نتیجه عدم توجه به عوامل خارج از حوزه اختیارات درونی خانواده موسوم به نگرش های ضد تربیت ۱۲
- ۲/۱/۲/۱. نظام آموزشی کشور، از جمله عوامل بیرونی موثر بر تربیت ۱۳
۳. تبیین اهمیت عوامل بیرونی موثر بر یک مجموعه به وسیله مثال «طرح بهبود مستمر فضای کسب و کار» ۱۴

- ۳/۱. وجود دو دسته عوامل برای بهبود وضعیت تولید در جامعه ۱۴
- ۳/۱/۱. تعریف عوامل درونی موثر بر بهبود تولید به عوامل در حوزه اختیار کار فرما ۱۴
- ۳/۱/۲. تعریف عوامل بیرونی موثر بر تولید به عوامل خارج از حوزه اختیار کار فرما ۱۵
- ۳/۲. طرح ایده «بهبود مستمر فضای کسب و کار» راهکاری برای مدیریت عوامل بیرونی موثر بر تولید به وسیله کارشناسان اقتصادی ۱۵
۴. طرح ایده «بهبود مستمر فضای حاکم بر مسئله تربیت» به وسیله شورای راهبردی، راهکاری برای مدیریت عوامل بیرونی موثر بر تربیت ۱۶
- ۴/۱. طرح «بهبود مستمر فضای حاکم بر مسئله تربیت» به عنوان پیشنهاد نقشه راه؛ حاصل توجه به نارسایی های طرح های درونی ۱۶
- ۴/۱/۱. بررسی دو نمونه از تاثیرات عوامل بیرونی بر نهاد تربیتی خانواده به منظور تبیین نارسایی الگوهای صرفاً ناظر به عوامل درونی ۱۷
- ۴/۱/۱/۱. بررسی نگرش «صنعتی سازی تولید» به عنوان نمونه ای از نگرش های بیرونی ضد تربیت ۱۷

۴/۱/۱/۱/۱. آموزش بلند مدت قبل از اشتغال به علت فنی تر شدن مشاغل، از جمله لوازم

تولید صنعتی..... ۱۸

۴/۱/۱/۱/۲. اشغال بهترین سن تربیت به وسیله آموزش های متناسب با بخش خدمات و

تولید، عامل اصلی عدم آموزش مسائل ضروری و مورد نیاز در دوره تربیت..... ۱۸

۴/۱/۱/۱/۲/۱. عدم آشنایی با بایسته های زندگی مشترک، اصلی ترین علت وجود

مشکلات عدیده در خانواده های امروزی..... ۱۹

۴/۱/۱/۲. بررسی اجمالی آثار تربیتی پدیده زندان به عنوان نمونه ای از نگرش های

قضائی مغایر با نهاد خانواده..... ۲۰

۴/۱/۱/۲/۱. ایجاد آموزشگاه های جرم به وسیله زندان ها در صورت عدم نگاه حداقلی

به این پدیده قضائی..... ۲۰

۴/۱/۱/۲/۲. لزوم طرح مجازات های جایگزین با توجه به آثار سوء تربیتی موجود در

توسعه مجازات زندان..... ۲۰

۴/۱/۲. کم ثمر بودن طرح های پیشنهادی ناظر به عوامل درونی تربیت..... ۲۱

۴/۲. مدیریت عوامل بیرونی موثر بر تربیت، محور اصلی طرح «بهبود مستمر فضای

حاکم بر مسئله تربیت» ۲۱

۴/۲/۱. در نظر گرفتن فضای حاکم بر مسئله تربیت، حاصل توجه به تاثیرات بخش های

مختلف جامعه بر این مسئله ۲۱

۴/۲/۱/۱. عدم بررسی نگرش های موثر بر مسئله تربیت و البته پنهان در دیگر عرصه ها،

عامل عدم اثر بخشی فعالیت های اثباتی در حوزه تربیت ۲۲

۴/۲/۲. اولویت مدیریت فضای حاکم بر تربیت، اعتقاد نقشه راه در مسئله تحقق تربیت

اسلامی ۲۲

۵. شناسایی بافت نگرش های بیرونی موثر بر نهاد خانواده لازمه کاهش فشارهای وارد

بر این نهاد ۲۳

۵/۱. لزوم شناسایی درست و کامل فضای حاکم بر مسئله تربیت برای تحقق کامل تربیت

اسلامی در جامعه ۲۳

۵/۲. شناسایی بافت موضوعات بیرونی موثر بر نهاد خانواده، وابسته به شناسایی بافت

ساختارهای اداره جامعه ۲۴

- ۵/۳. شناسایی نظامات سه گانه، نتیجه بررسی های نقشه راه پیرامون ساختارهای اداره جامعه ۲۴
- ۵/۳/۱. طراحی ۸۰ موضوع بیرونی و ۱ موضوع درونی تربیت با توجه به تبعیت نهادهای متکفل تربیت از نهادهای اداره کننده جامعه ۲۵
- ۵/۴. طبقه بندی نگرش های مغایر با نهاد خانواده در سه سطح تقنینی، اجرائی و قضائی؛ حاصل شناسایی بافت های اداره کننده جامعه ۲۵
- ۵/۴/۱. مطالعه مستمر موضوعات درون هر ساختار ضمن قابلیت شروع بکار کردن، از جمله ویژگی های طرح پیشنهادی نقشه راه ۲۶
۶. تضعیف خانواده به عنوان مهمترین نهاد متکفل تربیت در جامعه به وسیله الگوی توسعه غربی؛ نتیجه بدست آمده از بررسی نگرش های بیرونی ضد تربیت ۲۶
- ۶/۱. شناساندن الگوی اداره جامعه به عنوان ریشه ی اصلی نگرش های ضد جهت، به علت به چالش کشیده شدن توسعه غربی؛ زمینه ساز طرح و تحقق الگوی پیشرفت اسلامی ۲۷

۶/۱/۱. الگوهای توسعه غربی به عنوان مبنای ساختارهای اداره جامعه، ریشه ی اصلی

عدم تحقق تربیت اسلامی ۲۸

۶/۲. پردازش نگرش های ضد تربیتی منبعث از الگوی اداره جامعه در مقابل طرح

مباحث غامض تربیتی، پیشنهاد نقشه راه برای هدایت نظامات ذهنی ۲۸

۶/۳. چگونگی احیاء نهاد تربیتی خانواده به وسیله الگوی پیشرفت اسلامی به عنوان بحث

اثباتی پیرامون مسئله تربیت، مرحله بعد از به چالش کشیدن الگوی غربی اداره جامعه

..... ۲۸

۶/۴. تقدم در اصلاح ساختارهای اداره جامعه سپس تحقق تربیت اسلامی در سطح

کلان؛ تفاوت اصلی نگاه نقشه راه به مسئله تربیت با دیگر نگاه ها ۲۹

۷. بیان نکات تکمیلی پیرامون چگونگی ایجاد حرکت به سمت الگوی پیشرفت اسلامی

بر اساس اولین نقشه راه تولید الگوی پیشرفت اسلامی ۳۰

۷/۱. ارائه طرح های شامل پاسخ به نیازهای جامعه با ملاحظه نگرش های تربیتی، راه

کنترل آثار تربیتی ساختارهای مدرن ۳۰

۷/۱/۱. طرح بنگاه های وقف محور نمونه ای از پیشنهادات نقشه راه برای کنترل آثار

سوء تربیتی تجمیع سرمایه در بخش اقتصاد..... ۳۰

۷/۲. قابلیت اجراء داشتن پیشنهاد شورای راهبردی به شکل پیوست در برنامه ششم.. ۳۱

۷/۲/۱. عدم تعرض طرح شورای راهبردی به ساختارهای موجود و اکتفا به الصاق

پیوست..... ۳۲

۷/۲/۲. تغییر تدریجی و غیر مستقیم ساختارهای موجود با توجه به نگرش ساز بودن

پیوست های مورد نظر نقشه راه..... ۳۲

۷/۲/۲/۱. متناسب بودن پیشنهاد نقشه راه با ساختار بروکراتیک موجود..... ۳۲

۷/۳. تربیت مسئله ای در دل مسائل دیگر؛ اعتقاد محوری نقشه راه تولید الگوی پیشرفت

اسلامی..... ۳۳

امام خامنه ای

نمی‌توانیم فرهنگ را از عرصه‌های دیگر منفک کنیم؛ ما گفتیم مسائل اقتصادی و مسائل گوناگون مهم پیوست فرهنگی داشته باشد، معنای آن همین است؛ معنای آن این است که یک حرکت اساسی که در زمینه اقتصاد، در زمینه سیاست، در زمینه سازندگی، در زمینه فناوری، تولید، پیشرفت علم می‌خواهیم انجام بدهیم، ملتفت لوازم فرهنگی آن باشیم. گاهی اوقات انسان در یک کاری وارد می‌شود، یک کار اقتصادی انجام می‌دهد، [اما] لوازم آن و تبعات فرهنگی آن را توجه ندارد. بله، کار کار بزرگی است؛ کار اقتصادی بزرگی است، منتها بر آن مترتب می‌شود لوازمی و تبعاتی که برای کشور ضرر دارد؛ فرهنگ این‌جوری است. باید در همه‌ی مسائل آن نکته‌ی فرهنگی را در نظر داشت و نگذاریم که این از یاد برود.

دیدار با شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۳۹۲/۹/۱۹

شورای راهبردی الگوی پیشرفت اسلامی